

Svar til Hr. Docent, Dr. phil. POUL HARDER.

Uden paa nogen Maade at ville imødegaa hver enkelt af de — mildest talt dristige — Paastande, som Hr. Docent. Dr. phil. POUL HARDER tillader sig at fremsætte i det foran trykte »Svar«, skal jeg fremkomme med en Del Berigtigelse, der forhaabentlig i endnu højere Grad end min Redegørelse tydeliggør Karakteren af hans Fremgangsmaade. Jeg maa dog straks paa det bestemteste hævde, at Indholdet af min trykte Redegørelse ikke paa væsentlige Punkter afviger fra den Fremstilling, jeg gav i Geologisk Forening.

Da Hr. HARDER øjensynlig stadig mangler Evne til at begribe den for alle andre klare Definition, som jeg har givet af Begrebet Prioritet i Forbindelse med Begrebet foreløbig Meddelelse — en Opfattelse, jeg deler med mange andre — skal jeg blot bemærke, at Hr. HARDERS Paastand om, at jeg ved Prioritet forstaar Monopol, allerede paa Mødet i Geologisk Forening blev tilbagevist, og jeg finder derfor en Gentagelse af denne Paastand fra Hr. HARDERS Side overflødig. Ingensinde har jeg under mine Arbejder i Sydhavnen, i Sundkrogen eller andetsteds stillet mig i Vejen for, at andre (ogsaa Hr. HARDER) foretog Undersøgelser for egen Regning, tværtimod har jeg opfordret saa mange som muligt til at besøge disse Lokalteter, for Sundkrogens Vedkommende blandt andre Hr. HARDER.

Til Belysning af den Bivirkning, som Udsendelsen af min foreløbige Meddelelse¹⁾ skal have haft paa Hr. HARDER, skal anføres, at saavel Oplaget af Meddelelserne, som mine Særtryk først udkom i Januar 1921. Det bliver derfor en Gaade, at min Meddelelse blev modtaget af Hr. HARDER i Efteraaret 1920, og at den kunde virke ansporende paa Hr. HARDER, hvis Undersøgelse »først var i sin Begyndelse« (p. 29)²⁾. I Januar 1921 var Havnebassinet vandfyldt, og enhver Tale om »at tage alvorligere fat derude for at søge at redde, hvad endnu reddes kunde« (p. 29), var udelukket.

Bemærkningerne (p. 29) om den »Retledning«, Hr. HARDER ikke kunde give mig, saavel som det »bestemte Ønske«, jeg skulde have

¹⁾ Min foreløbige Meddelelse er indsendt til Trykning i September 1920. Den indeholder de Iagttagelser, jeg havde gjort fra Slutningen af August til Midten af September. Hr. HARDER, der ikke før i Oktober besøgte Sundkrogen, er derfor ikke kompetent til at afgøre, om der før Midten af September har været mere at se end omtalt af mig i min Meddelelse. Alt, hvad jeg siden Midten af September 1920 og indtil Aarsskiftet har iagttaget, har jeg selvfølgelig ikke kunnet faa med i min foreløbige Meddelelse.

²⁾ I mit her foreliggende Svar er Henvisninger til Hr. HARDERS Afhandling »Om Grænsen mellem Saltholmskalk og Lellinge Grønsand«, D. G. U. Række II, Nr. 38, Kbhvn. 1922, foretagne med staaende Talcifre. Henvisninger til Hr. HARDERS »Svar til Student ROSENKRANTZ«, paa Siderne 27—33 i dette Hefte, er angivne med Kursiv.

fremSAT over for Museet, er, som adskilligt andet i Hr. HARDERS »Svar«, fri Fantasi. Hverken mine foresatte paa Museet eller jeg selv kender noget til de af Hr. HARDER »fremdragne« Forhold.

Hr. HARDER kender ingen Pligt til at omtale nogle Resultater, fremsatte i min foreløbige Meddelelse. Mine Angivelser siges (uden Bevisførelse) at være ubestemte og urigtige, og en nærmere Behandling heraf i Hr. HARDERS Afhandling vilde derfor være unødigt »Fyldekalk« (p. 29). Jeg skal her nøjes med at belyse denne Paastand ved et enkelt Eksempel. Min Meddelelse indeholder den meget bestemte og rigtige Angivelse, at Lagserien i Sundkrogen øverst er meget leret og nederst sandet samt meget glaukonit-holdig. Denne Oplysning forbigaar Hr. HARDER i sin Afhandling, og der anvendes (p. 21) 12 Linier paa at naa frem til en Formodning om, at »Lagrækken begynder med Glaukonitsand forneden og ender med Ler foroven«. Disse 12 Linier er »Fyldekalk« (p. 29), som kunde undgaas ved Henvisning til, at dette Forhold allerede tidligere var oplyst. Hr. HARDERS Slutpassus til mig om de overflødige Ting i en Afhandling, der er en Hensynsløshed mod Læseren, falder saaledes tilbage paa ham selv.

Hvad selve Boringerne og deres Anvendelse angaar, skal jeg tillade mig at fremhæve følgende:

Disse Boringer blev elskværdigst udførte af Københavns Havnevæsen paa Grundlag af et af mig i Begyndelsen af Oktober 1920 til Havnevæsenet rettet, skriftligt Andragende, der ledsagedes af en Plan over de Steder, hvor Boringerne ønskedes udførte. Den 4. Oktober modtog jeg fra Hr. Havnebygmester G. LORENZ direkte, skriftlig Meddelelse om, at Havnevæsenet havde besluttet at lade disse Boringer udføre. Den tekniske Side af Sagen overdroges til Hr. Ingeniør G. MØNBERG som Entreprenør for Havnevæsenet. Boringerne nedsattes i den af mig foreslaaede Rækkefølge, og den første paa den af mig angivne Plads. Den anden og sidste lod jeg, efter Samraad med Ingeniør MØNBERG, rykke 20 m længere mod Syd end oprindelig foreslaaet, idet denne Pladsændring nødvendiggjordes ved Havnebassinets allerede paabegyndte Vandfyldning.

Som Repræsentant for Mineralogisk Museum havde jeg fulgt Udgravningsarbejderne og fortsatte nu paa samme Maade med Boringerne, hvor desværre Forhold, over hvilke jeg ikke var Herre, bevirkede, at jeg en enkelt Dag ikke var i Stand til at følge Arbejdet ved den sidste Boring. Museet, der blev bekendt med dette, saa ingen Anledning til at sende en Stedfortræder for mig, da det fik at vide, at Hr. HARDER den Dag vilde følge Arbejdet, til hvilket han i Forvejen havde Kendskab. Dette blev den Gang opfattet som en kollegial Elskværdighed. Om nogen Billigelse eller Misbilligelse af Hr. HARDER's Overværelse af Boringerne

nævnte Dag fra Hr. MONBERG's Side kunde der simpelthen ikke være Tale, i Henhold til dennes Stilling til Havnevæsenet, og lige saa lidt om en Overdragelse af Ledelsen til Hr. HARDER (p. 30).

Det er saaledes Hr. HARDER, der, saavel i dette Spørgsmaal som i det senere (om Prøvernes Fordeling), søger at lægge et Ansvar paa Ingeniør MONBERG, og paa ingen Maade mig.

Umiddelbart efter Boringernes Afslutning indsendte Professor O. B. BØGGILD paa Mineralogisk Museums Vegne en Anmodning til Havnevæsenet om, at Prøverne fra disse Boringer maatte blive overladt til Museet.

Som Svar herpaa modtog Museet følgende Skrivelse fra Hr. Havnebygmester G. LORENZ:

17. Januar 1921.

Det Mineralogiske Museum.

I Besvarelse af Museets ærede Skrivelse af 15. d. M. meddeles herved, at der intet er til Hinder for, at Prøverne fra de Boringer, som Havnevæsenet har udført i den seneste Tid i Sundkrogsbassinet, overlades til Museet, idet jeg gaar ud fra, at de senere er tilgængelige for Havnevæsenet, hvis det maatte ønskes.

Det vil være meget ønskeligt at erholde et Boreprofil med dertil knyttede Oplysninger af de paagældende Boringer.

sign. G. LORENZ.

Som det ses er der ikke med et eneste Ord i Skrivelsen nævnt, at Danmarks geologiske Undersøgelse skulde have en Del af Prøverne tilstillet. Da der heller ikke senere er sket Henvendelse fra Havnevæsenet til Museet om en anden Fordeling af Prøverne, saa kan Hr. HARDERS Paastand om, at Ingeniør MONBERG havde formaet Havnevæsenet til at give Afkald paa sin Prøveserie til Fordel for D. G. U. (p. 31), ikke være rigtig¹⁾. Jeg antager derfor, at Hr. HARDER herefter maa kunne indse, at han ikke tør nære noget Haab om, »at Forholdet nu, da Sagen er blevet belyst, vil blive berigtiget af Museet« (p. 31).

Af ovenstaaende fremgaar saaledes:

at Hr. HARDER ikke fra rette Vedkommende har faaet nogen-
somhelst Bemyndigelse eller Opfordring til at lede Bo-
ringerne.

¹⁾ Ved Mødet i Geologisk Forening var Hr. HARDERS Beretning ganske anderledes. Han nævnede da, at Ing. MONBERG havde stillet en Prøveserie til Side til Hr. HARDER privat, og at det var denne, Hr. HARDER havde tiltænkt D. G. U.

at Hr. HARDER (og Ing. MONBERG) ikke har haft nogensomhelst Ret til at disponere over Boreprøverne.

at Hr. HARDER ikke har anvist Borestederne.¹⁾

Naar Hr. HARDER vil give det Udseende af, at min Andel i Boringerens Udførelse og min deraf flydende Førsteret til at arbejde og publicere disse har været ham ganske ukendt, skal jeg blot understrege følgende:

Hr. HARDER har ikke protesteret mod min Udpegning af Borestederne.

Hr. HARDER har ikke (før nu) protesteret mod min Overtagelse af Boreprøverne.

Hr. HARDER indrømmer at have maattet henvende sig til mig for at faa Boreprøverne at se.

Sammenholdt med, at Hr. HARDER ifølge sin Afhandling (p. 21) ikke har været uvidende om, at det var Havnevæsenet (og ikke Ing. MONBERG), der lod Boringerne udføre, ligger der i ovenstaaende en Indrømmelse fra hans Side af min Ret til at disponere over Prøverne. Følgelig maa han have været klar over, at han ved at publicere Boringerne (uden overhovedet at give mig Meddelelse derom) har begaaet et Overgreb, og hans Stilling i dette Spørgsmaal forbedres ikke ved, at han — under Forsøget paa at retfærdiggøre sin Handlemaade — fremsætter urigtige Paastande og derved søger at skabe Konflikt mellem D. G. U. og mig og mellem Ingeniør MONBERG og mig.

Til Slut skal jeg blot bemærke, at havde jeg anet den Brug, Hr. HARDER vilde gøre af det Materiale, hvis Tilvejebringelse skyldtes mit Arbejde, havde jeg selvfølgelig »sagt til i Tide« (p. 33), men trods betimelig Advarsel vægrede jeg mig ved at nære nogensomhelst Mistanke til Hr. HARDER. I denne min Tillid blev jeg skuffet. Som en Handling af en ældre Kollega, tilmed en Ungdommens Lærer og Vejleder, kommer den hele Sag til at staa i et for Hr. HARDER kun lidet smigrende Lys. Om denne Sag, som jeg mener er af principiel Betydning, er fremført »paa rette Sted« (p. 33) eller ej, overlader jeg roligt til Læsernes Skøn.

12. December 1924.

Alfred Rosenkrantz.

¹⁾ At Hr. HARDER iøvrigt skulde have udført et betydeligt Arbejde ved Boreprøvernes Tilvejebringelse er mig aldeles ubekendt. Hr. HARDER maa dog ikke derfor anse mig for saa naiv, at jeg ikke finder det forstaaeligt, at Hr. HARDER selv omtaler sit Arbejde som betydeligt (Fodnote p. 31).